

مقام معظم رهبری:

حفظ منابع طبیعی یک مسئله تجملاتی و یک مسئله درجه دو نیست، بلکه یک مسئله حیاتی و از اولویت‌های توسعه پایدار است. توسعه یافتگی پایدار هر کشوری به توسعه یافتن منابع در اختیار است که یکی از منابع مهم در اختیار ما، جنگل‌ها و مراتع است.

مهندس «وحید» مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری تشریح کرد:

گام‌هایی برای تحقق شعار «نهال کاری همگانی برای ایران سرسبز»

بحران فرسایش بادی تا حدودی از شدت زیاد به شدت متوسط سیر پیدا کرده و این خبر خوبی برای مردم استان است.وی ادامه داد: در بخش مرتع، نهال کاری برای اقتصادی کردن مراتع بهره‌مندی بهره‌برداران، عشایر، روستائیان انجام شد و تمامی مواردی که موضوع نگهداری و آبیاری این نهال‌ها تا زمانی که به ثمر برسد پیش‌بینی شده است.وی افزود: برای افرادی که نهال می‌خواهند، پیش‌ترجی در خصوص بحث آبیاری و نگهداری تهیه می‌شود و تا موقعی که از منبع تأمین آب این موضوع مطمئن نشوند، نهالی تحویل داده نمی‌شود.

شروع شده است، جنگل کاری یا احیای توسعه فضای سبز در قالب نهال کاری یا جنگل کاری و بر اساس برنامه‌ها و طرح‌های مدون در دستور کار قرار دارد. وی از نهال کاری حدود ۱۲۴۰ هکتار از عرصه‌های استان خبر داد و افزود: در مناطق بیابانی هم حدود ۵۰۰۰ هکتار کانون بحران فرسایش بادی داشتیم که امسال حدود ۶۵۰ هکتار نهال کاری شده و قرار است که ۱۵۰ هکتار دیگر هم نهالکاری شود. وی گفت: بر اساس مطالعاتی که امسال هم محیط زیست و هم سازمان جنگل‌ها انجام داد، کانون‌های

وی از توزیع رایگان حدود ۹۰ هزار اصله درخت هم بین علاقمندان کاشت درخت خبر داد و افزود: در این هفته گردهمایی یا مراسمی که همچون سنوات گذشته هر ساله برگزار می‌شد، در یک محل خاصی به صورت تجمع همگانی نداریم و نخواهیم داشت ولی با توجه به دستورالعمل‌ها و این که نهال کاری انجام و عملکردها بیان شود، در فضای مجازی، بیلبوردها و تبلیغات محیطی، اطلاع‌رسانی خواهد شد. وی با اشاره به پوشش درختکاری تصریح کرد: در این پوشش که از چند ماه پیش در کشور و خراسان شمالی

به مناسبت هفته درختکاری میهمان مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان شده ایم تا برایمان مهم‌ترین برنامه‌های انجام‌شده و در دست اقدام این اداره کل را تشریح کند. مهندس «وحید»، شعار هفته درختکاری امسال را «نهال کاری همگانی برای ایران سرسبز» دانست و افزود: در مجموع ۳۲۰ هزار اصله نهال در بیش از ۱۲۴۰ هکتار از سطح منابع طبیعی استان نهال کاری شده است.

بحث کشت گیاهان دارویی امسال حدود ۱۱۵۰ هکتار گیاهان دارویی در سطح مراتع در قالب پروژه‌های احیایی انجام و سطح بسیار زیادی از این قسمت هم توسط خود مرتع‌داران، تعاونی‌ها انجام شده است.

وی ادامه داد: رویکردی که در بحث مشارکت و مردمی کردن عرصه‌های منابع طبیعی وجود دارد که حق عموم مردم است، اتفاقات خوبی در استان اتفاق افتاده از جمله حفاظت سطح حریق که در سطح استان در سال ۱۳۹۶، ۵۶۰ هکتار بوده است و امسال با وجود افزایش خیلی زیاد سطح پوشش گیاهی که احساس خطر هم می‌شد یا همتی که مردم داشتند به کمتر از ۴۱ هکتار رسیده است و تعداد حریق که همه کمک‌کننده به این موضوع و نیاز به یک بسیج همگانی داریم که آن شالوده این موضوع را هم بتوانیم حفاظت، احیا و بهره‌برداری کنیم، وی ابراز کرد: در

شده است تصریح کرد: در سطح ۳۵۰ هزار هکتار در ۳۲ نقطه جغرافیایی در استان کارهای آبخیزداری انجام می‌شود که تأثیر بسیار زیادی در جلوگیری کردن از روند سیل‌خیزی حوضه‌های آبخیز دارد و فقط امسال ۲۸۲/۰۰۰ متر مکعب قرار است کار سازه‌ای انجام دهیم که بخش زیادی یعنی ۷۰ درصد آن اجرایی شده و ۳۰ درصد باقی‌مانده است که آن شالوده بعد از مساعدتر شدن هوا و کاهش برف کوهستان‌ها، ادامه پیدا خواهد کرد.

تأکید بر بسیج همگانی در حفظ و حراست از منابع طبیعی،

وی افزود: ما به عنوان بخشی که با آب، خاک و هوا سه عنصر اصلی زندگی داریم کار می‌کنیم، انتظارمان این است که همه کمک‌کننده به این موضوع و نیاز به یک بسیج همگانی داریم که آن شالوده این موضوع را هم بتوانیم حفاظت، احیا و بهره‌برداری کنیم، وی ابراز کرد: در

۸۰۰/۰۰۰ هزار هکتار طرح‌های مدون تفصیلی اجرایی آبخیزداری در استان تهیه

میلیارد تومان تخصیص داده شده است. وی با بیان این که در حال حاضر بیش از

اعتبارات خوبی تخصیص داده‌اند و سال گذشته ۱۹ میلیارد تومان بود و امسال ۳۶

راستای طرح‌های اقتصادی به خود بهره‌برداران عرفی واگذار یا اعمال مدیریت کنیم. وی با بیان این که در استان ۱۸۰/۰۰۰ هکتار مناطق بیابانی وجود دارد که تا الان توانسته ایم نهال کاری، قرق و مدیریت کنیم و هم بحث‌های اقتصادی، اجتماعی و هم پوشش گیاهی که توفیقاتی هم در این خصوص حاصل شده که از جمله کانون بحران فرسایش خاک است. وی با بیان این که در خصوص حوضه‌های آبخیز که باز هم مشکل از همان جنگل، مرتع و بیابان است، سه حوضه آبخیز اترک، گرگان‌رود و گویر مرکزی داریم اظهار کرد: خوشبختانه در دو سال اخیر اعتباراتی به این بخش تخصیص داده شده ۱۵ برابر اعتبارات سالیانه این بخش بوده است و با عنایاتی که مقام معظم رهبری، دولت و مجلس از محل صندوق توسعه ملی در این خصوص داشته‌اند، در این دو سال

۷۲ درصد: مساحت عرصه منابع طبیعی استان

وی با بیان این که ۷۲ درصد مساحت استان عرصه منابع طبیعی است، افزود: ۲/۰۳۳/۰۰۰ هکتار در مساحت استان و در سه بخش و در سه حوضه آبخیز تقسیم‌بندی می‌شود. وی گفت: با اقدامات مفید و تلاش‌هایی که به خصوص در این دولت صورت گرفت و برنامه‌های مدونی که تدوین و اعتباراتی در این خصوص در نظر گرفته شد، در سطح ۲۰۰/۰۰۰ هکتار طرح تهیه و تدوین شد.

وی با بیان این که مراتع اهمیت خیلی زیادی دارد چون حفظ آب و خاک متکی به پوشش گیاهی، جنگل و هم مرتع است، افزود: هدف اداره کل منابع طبیعی این است که در هر صورت مراتع متعلق به عموم مردم و دولت به عنوان ناظر است و این که بایمام عرصه منابع طبیعی را در

منابع طبیعی و آبخیزداری استان در یک نگاه

نشده است.حوضه‌های آبخیز اجرا شده استان به وسعت ۵۰۷۹۲۳ هکتار (معادل ۱۸ درصد استان) است. اثرات اجرای پروژه‌های آبخیزداری: استحصال مستقیم ۱۲۷ میلیون متر مکعب آب از ابتدای فعالیت آبخیزداری تاکنون (با احتساب استحصال ۵۰۰ متر مکعب آب در هر هکتار عملیات مکانیکی و بیولوژیکی اجرا شده آبخیزداری) افزایش تولید علوفه به میزان ۳۸ هزار تن (با احتساب افزایش تولید علوفه به میزان ۱۵۰ کیلوگرم در هر هکتار عملیات آبخیزداری)

پروژه‌های:

پروژه بین‌المللی منارید در خراسان شمالی با مشارکت تسهیلات جهانی محیط زیست (GEF)، برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان نماینده دولت از سال ۱۳۹۴ آغاز شده است.

عرصه کاری این پروژه در استان، حوزه آبخیز سد شیرین دره با مساحت برابر ۱۶۰۰۰۰ هکتار جمعیت برابر ۲۰۰۰۰ نفر و ۶۱ نقطه سکونتگاهی است که در محدوده شهرستان‌های بخورد، شیروان، مانه و سملقان و راز و جرگلان واقع شده است.

سدهای استان: سد بارزو شیروان: مساحت حوضه ۴۸۰۰۰ هکتار سد بیدواز اسفراین: مساحت حوضه ۴۳۷۰۰ هکتار سد چری فاروج: مساحت حوضه ۷۵۰۰ هکتار سد شیرین دره مانه و سملقان: مساحت حوضه ۱۶۱۴۰۰ هکتار سد شایروان: مساحت حوضه ۹۳۵۰ هکتار سد چندرازو و جرگلان: مساحت حوضه ۸۶۰۰۰ هکتار سد سوباراز و جرگلان: مساحت حوضه ۱۰۲۰۰۰ هکتار سد گلیل شیروان: مساحت حوضه ۳۸۵۰۰ هکتار **سابقه مطالعات آبخیزداری:** ۱- فاز شناسایی، حوضه آبخیز اترک به وسعت ۱/۴۹۱/۳۲۴ هکتار (معادل ۵۳ درصد استان) ۲- فاز توجیهی در حوضه‌های بیدواز، بارزو، جاجرمل، فیروزه و شیرین دره در مجموع به وسعت ۷۸۶۸۹۲ هکتار (برابر ۲۷/۸ درصد از کل مساحت استان) ۳- مطالعه تفصیلی - اجرایی در ۹۲ حوزه آبخیز استان به وسعت ۷۷۱۰۰۰ هکتار (معادل ۲۷/۲ درصد استان) به طور کلی در ۶۴ حوضه آبخیز استان عملیات اجرایی آبخیزداری انجام گرفته و یا در حال اجرا است. در ۲۸ حوزه آبخیز مطالعه انجام شده اما اجرای آن آغاز

*شهرستان‌های جاجرمل و گرمه: ۱۴۴۲۶۶ هکتار *شهرستان اسفراین: ۳۹۳۳۱ هکتار *اراضی شور و نمکزار، دق‌های رسی و بیرون زدگی سنگی ۳۹ هکتار است. **آبخیزداری:** اهداف کلی آبخیزداری: *توسعه پایدار *حفظ محیط زیست *جلوگیری از فرسایش خاک حاصلخیز *پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سیل *جلوگیری از حمل رسوبات به مخازن سدها و مناطق پایین دست *مقابله با خشکسالی و افزایش آلودگی چشمه‌ها، قنات و چاه‌ها *حداکثر بهره‌برداری از منابع اقتصادی حوضه آبخیز *حفظ و افزایش تفرجگاهی طبیعت *ایجاد، بهبود و تثبیت شغل **حوضه‌های آبخیز اصلی استان:** *حوضه آبخیز اترک: به مساحت ۱۴۹۱۳ کیلومتر مربع *حوضه آبخیز کال‌شور: به مساحت ۱۲۲۷۷ کیلومتر مربع *حوضه آبخیز گرگان‌رود: به مساحت ۹۹۲ کیلومتر مربع

گستره بخش منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی دو میلیون و ۳۳ هزار و ۳۶ هکتار است که از این وسعت، یک میلیون و ۴۰۰ هزار هکتار مرتع، بیش از ۱۸۳ هزار هکتار بیابان و ۴۳۴ هزار و ۵۵۰ هکتار جنگل است. **مراتع:** مساحت مراتع استان به تنهایی و بدون احتساب نواحی جنگلی و بیابانی معادل ۱۴۱۴۸۵۰ هکتار است. مراتع حدود ۵۹/۶۹ درصد از مساحت کل منابع طبیعی استان و حدود ۷/۱ درصد از سطح مراتع کل کشور را به خود اختصاص می‌دهند. **جنگل:** استان خراسان شمالی دارای ۴۳۴۵۵۰ هکتار جنگل است و این مقدار برابر ۲۱ درصد وسعت منابع طبیعی استان را شامل می‌شود. جنگل‌های استان خراسان شمالی به تفکیک ناحیه رویشی: ناحیه رویشی ایران تورانی: ۴۱۳۵۵۰ هکتار ناحیه رویشی خزری: ۲۵۰۰۰ هکتار **بیابان:** مساحت کل بیابان‌های استان: ۱۸۳۶۴۶ هکتار (۹ درصد منابع طبیعی استان)

عملکرد اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی در سال ۱۳۹۸

تهیه طرح‌های مرتعداری	۵۸۱۳ هکتار
طرح‌های مرتعداری واگذارشده	۱۲۳ هکتار
کشت گیاهان دارویی	۱۱۴۷ هکتار
بهبود و اصلاح مراتع	۱۵۰۰ هکتار
میزی و تسبیح مراتع	۱۵۰۰۰ هکتار
تهیه طرح‌های جنگلداری	۶۲۰۰ هکتار
جنگلداری با پذیر نهال	۶۰۰ هکتار
تولید نهال در نهالستان	۱۹۰ هزار اصله
آمارنهالکاری (جنگل، مرتع و بیابان)	۳۲۹ هزار اصله
تعداد نهال توزیع شده (طرح نهضت سبز)	۹۰ هزار اصله
اخذ سند	۸۰۹۱۱ هکتار
کاداستر اراضی	۵۱۹۸۹۸ هکتار
تخصیص اراضی در قالب ماده ۴ قانون عرصه به بنیاد مسکن	۲۴۷ هکتار
تخصیص اراضی در قالب طرح‌های کشاورزی و غیر کشاورزی	۱۶۳ هکتار
عملیات بیابان‌زدایی	۱۰۴۱ هکتار
اجرای طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری (سکنی)	۲۸۱۵۴۰ متر مکعب
اجرای طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری (بیولوژیکی)	۲۹۱۹۴ هکتار
کشت و مراقبت	۲۰۳۳۰۰۰ هکتار
خلع ید اراضی تصرفی	۳۹۳/۳ هکتار
خلع ید اراضی تصرفی	۱۸۹ فقره
اطفاءحریق در اراضی ملی	۴۰/۳۳ هکتار
اجرای کمربند حفاظتی (بنج مارک)	۳۴ کیلومتر
تهیه و نصب آبرنگ‌کن‌های خورشیدی	۵۲ دستگاه
حفاظت و نظارت بر طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری	۹۸۰۰۰ هکتار
تعداد شرکت تعاونی‌های فراگیر تشکیل شده	۴۰ شرکت
تعداد اعضای شرکت تعاونی‌های فراگیر تشکیل شده	۴۲۰۰ عضو
آموزش مجریان و بهره‌برداران	۲۰۰۰ نفر روز
آموزش مجریان پروژه ترسب کرین	۲۰۰۰ نفر روز
تعداد اعضای هیاترسان طبیعت	۴۰۰۰ عضو

